

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Академик Садықов Т.С. атындағы Қазақстан тарихы кафедрасы

“6М020300 – Тарих” мамандығы үшін

“Қазақстанға халықтарды күшпен қоныс
аудару (депортация) саясаты
(XX ғ. 30-50 жж.)” пәні бойынша

Тақырып: “Депортацияның салдары және Қазақстан
жерінде қалыптасқан диаспоралар”

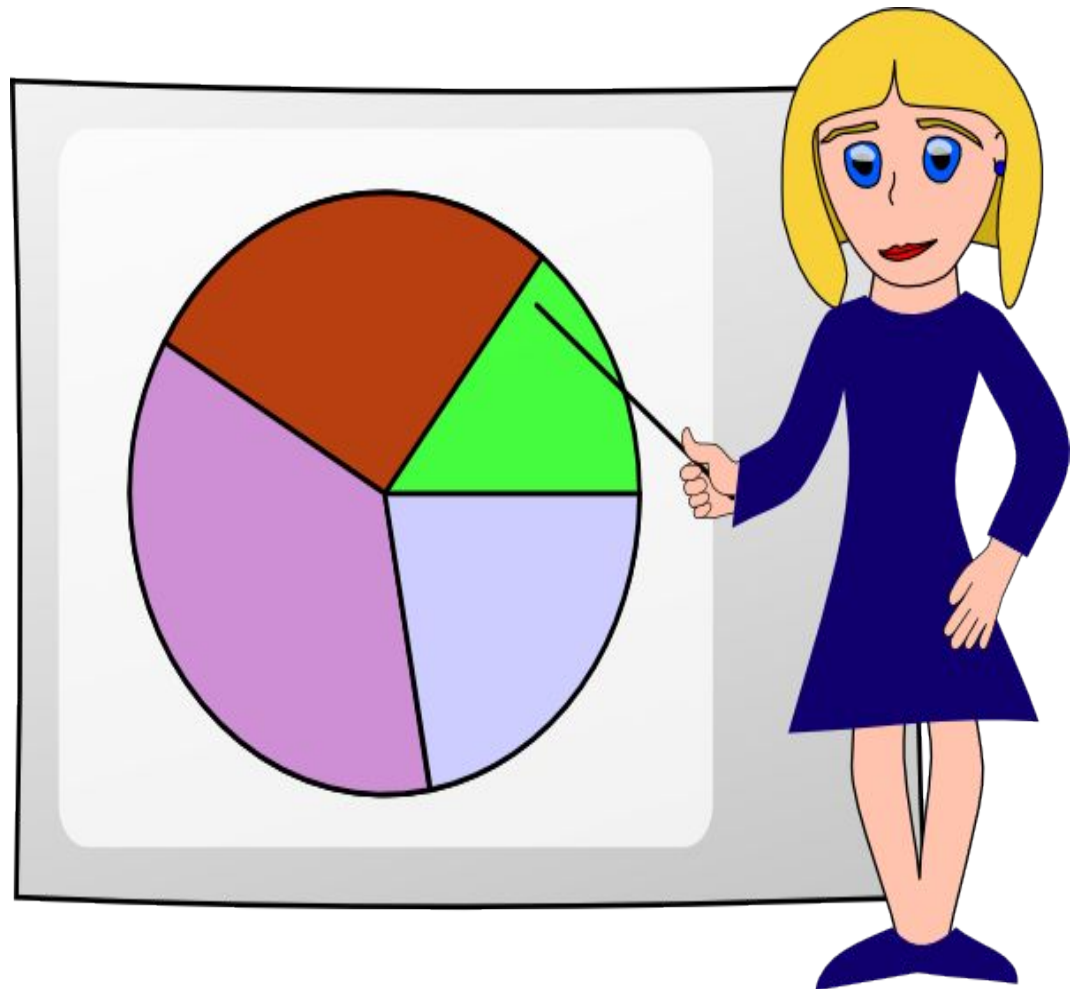
Қазақстан құғындалған халықтарды қоныстандыру объектісі ретінде

*Недіктен дәл
Қазақстан
олардың басым
көпшілігінің
қоныстану
объектісі болды?*

Мазмұны

- Себептері, әдісі және мінезі
- Саңдық динамикасы, орналасу географиясы
- Күнделікті өмірі
- Құқықтық статусы
- Реабилитация
- Қазақстан жерінде қалыптасқан диаспоралар
- Ұлттық бірігейлік

Дефиниция

Депортация латынша *deportatio* — «қуғындау», «көшіру» деген мағынаны білдіреді. Халықтар депортациясын белгілі бір ұлт өкілдерінің белгілі бір іс-әрекеттеріне байланысты елден қуылуы. Ал шетел тіліне енген сөздер сөздігінде «депортация» — қылмыстық және әкімшілік жаза ретінде мемлекеттен қуылу, көшіру, жер аудару деп көрсетілген

Тарихы

Термин 18-19 ғасырларда Франция қылмыстық заңнамасында жер аударудың ерекше түрін атауда қолданылған. Алғаш рет Гвианада саяси сенімсіз адамдарға қолданылып, 1791 жылы күдіктілерге арналған заңға тіркелді

- Ұлыбритания губернаторы Charles Lawrence 1755-1763 жж. - (10 000 адам)
- КСРОда И.В.Сталин 1937-1956 жж. - (3 млн. аса адам)

Бұқаралық депортация

Депортация себептері

Экономикалық

Саяси

И.В.Сталин (1878 – 1953)

*Депортацияға ұшыраған жалпы халық саны 3 млн. Оңтүстік Сібір;
Орта Азия, Қазақстан7*

Сонын ішінде Қазақстанға 1/3 бөлігі - 815 319 -1 млн 200 мың адам:

- 16 жасқа дейінгі
балалар саны- 394,048
(48%);**
- Әйелдер- 259 050 (32%);**
- Ер адамдар- 162 221
(20%)**

Л.Берия (1899 – 1953)

әдісі

Диаспора (гр. *διασπορά* - шашыраңқы)

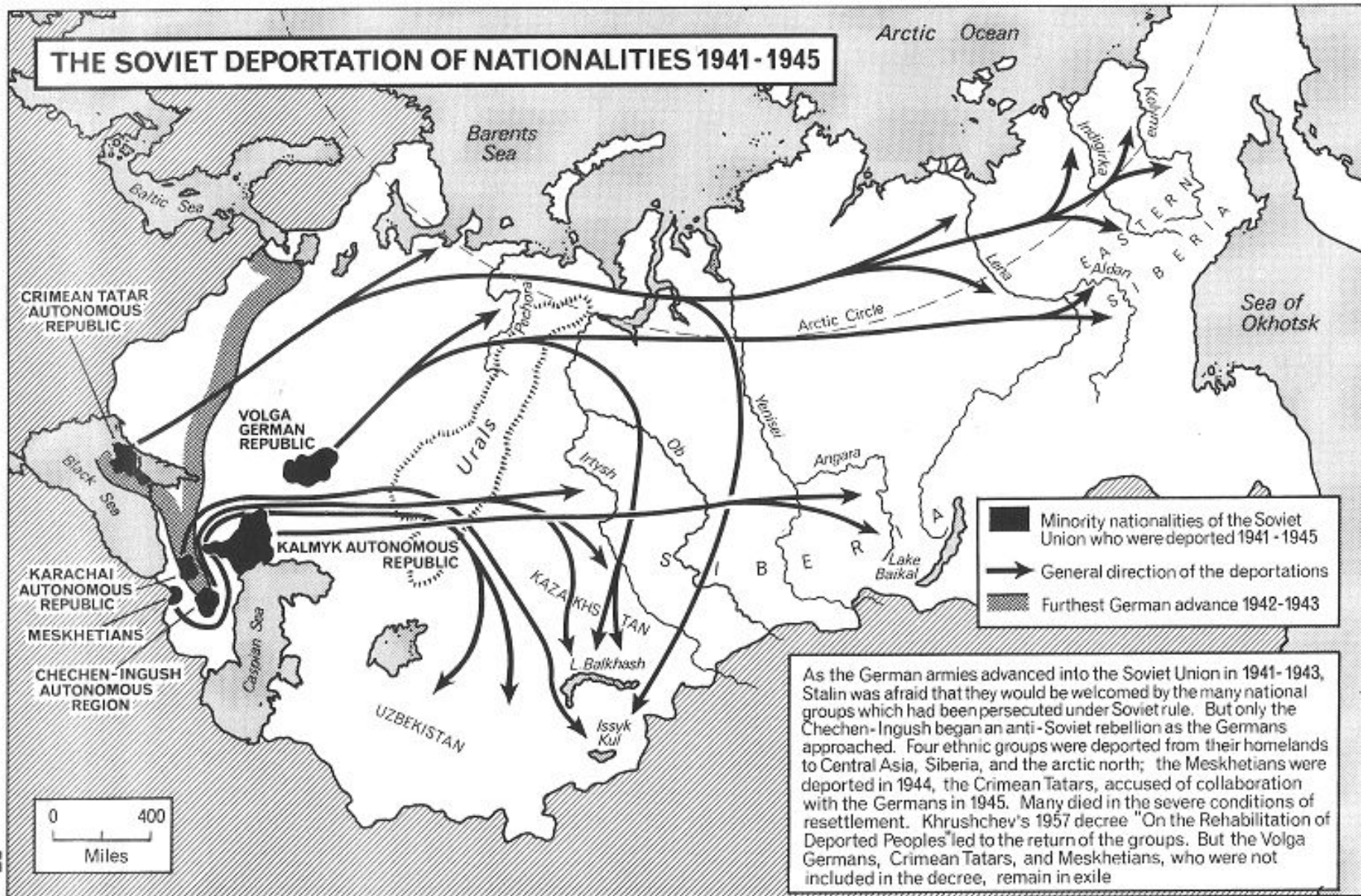
- әлеуметтік - шашыраңқы)

- әлеуметтік ғылымдарда ұлттық ата-жұрты болып табылатын елден тысқары өмір сүретін халықтың бір бөлігі. Диаспора ұлттық шығарып жіберу, геноцид қаупі және т.б. факторлар әсерімен пайда болады.^[1]

Тау кен ісі – Еңбек Армиясы

Карта

Ethnicities deported

1. Кулактар – 135 308
2. Кабардино-балкарлар– 20 288
3. Калмыки – 2 541
4. Карашайлар – 40 767
5. Крым татарлары– 4 224
6. Немістер – 243 722
7. Молдавия және Прибалтика елдеринен– 8 064
8. Шешен-ингуштер – 360 405

Арнайы лагерлердегі күнделікті өмірі

Қазақстанға халықтарды жер
аудару республика халқының
ұлттық құрылымын
қалыптастыруда аса маңызды
рөл атқарды

Сабақтың түрі - семинар

– Ғылыми жоба (презентация)

Мақсаты - магистрантты ойлай білуге үйрету және оның дүниетанымын одан әрі артыру

Міндеттері :

- Магистранттың жалпы интеллектуалды, яғни шығармашылық қабілетін дамыту. Шығармашылықтың негізгі сипаты жаңалық ашуға, жаңа тәсілдерді табуға ұмтылу деп айтуға болады.

- “Критикалық ойлау” ұстанымын дамыту мен кеңейту.

Әдістер - магистранттың жұмысының тиімділігін арттыруға байланысты оқыту үрдісіндегі пәнаралық байланысты жүзеге асыру.

Бақылау түрі